

DESORI SUBVERSIU

Jansky feat. finalistes del III Certamen Art Jove de poesia Salvador Iborra

Imatge d'Alona Vinç. Disseny de Dídac Ballester

L'àlbum s'ha treballat virtualment entre novembre i desembre de 2020. Es pot escoltar sencer a <https://jansky.bandcamp.com>

Pista 1

Tall net

Laura Torres Bauzà

Llepa't la sang del tall net
abans que
esdevingui
el lícit arxiu de les runes:
el càstig,
l'engreix
del museu del desastre.

La Laura ens va proposar de situar el seu poema dins d'un paisatge sonor, que fins i tot caminés cap a la música *noise*. Després d'enregistrar-la recitant, vam assenyalar les paraules clau de cada vers i, per donar-los més importància i fer èmfasi en la seva sonoritat -de manera que la peça adquirís una certa melodia-, vam aplicar la tècnica de *slicing*, que consisteix a fragmentar cada paraula o unitat de so en petites parts, segons l'accentuació sil·làbica.

Per reforçar el concepte de cova/museu, vam experimentar amb un paisatge sonor natural enregistrat per nosaltres mateixos a s'Albufera de Mallorca, però reproduït a menor velocitat. A l'enregistrament original, hi apareixen ratpenats, granotes i diversos insectes que, un cop alentits, adquireixen noves textures que ens transporten a un escenari totalment oníric: sentim les pulsacions ultrasòniques dels ratpenats en forma de notes galàctiques, els grills talp fent de coral i les granotes verdes en forma de rialles guturals sorgides de les profunditats.

El resultat és un tema evocador, amb una forta càrrega dramàtica, que ens transporta a la cova on, d'aquí uns anys, trobaran els fòssils o les ruïnes de la nostra societat.

Pista 2

La veu de l'arna

Mirellam (Mireia Casanyes Dalmau)

L'ala i el pany. Hem esbotzat la porta
portant-nos a les mans
(les arnes del magraner)
des d'on veníem a foradar el solc,
a esbocinar la llei vertical
inscrita a la llengua amb l'agulla
fins als pètals de la nit, sèpals, tiges una per una
ens han arrencat. Ens han fragmentat
com dues nines i ens han segrestat les mirades.
L'esgarip i les urpes. Hem volgut viure a l'entrefosc, al besllum
on *moths* es besen i són dobles
on el mirall invertit ens parla, on dormim
sota la flor de l'atzeroler i bevem suc
de la magrana desclosa
a ritme percudit de llunes,
de nits blanques vermelles negres grogues...

La Mireia va suggerir música *ambient* i es va mostrar a favor de l'experimentació. El poema, d'una delicadesa màgica, i la seva veu, igualment dolça, ens van fer pensar en un xilòfon. Així, vam construir una atmosfera de bombolla de sabó, afegint-hi diverses percussions orgàniques petites. El resultat, tan senzill i intens com les imatges dels

versos, ens permet d'imaginar, tancant els ulls, un corriol que es va il·luminant amb l'alabatre d'unes papallones de nit que ens guien per la fosca; una estela de noctiluca que ens obre camí per les aigües nocturnes...

Pista 3

Recepta

Irene Gómez Diéguez

Paraula i paraula i paraula,

paraula i paraula i paraula,

paraula i paraula i paraula.

Hem arribat a l'últim vers.

T'he enganyat.

La Irene va comentar que li agradaven les polifonies. A partir de la senzillesa del seu poema, vam plantejar la cançó com una tornada urbana, apropant-lo a les tendències musicals actuals del hip-hop o el trap. Sobre una base senzilla, la poeta va recitar els seus versos proposant diverses entonacions, que després hem afectat i lligat per crear la polifonia. El resultat és un *spoken word* que se'ns recita al mig d'un carrer qualsevol d'una ciutat qualsevol, amb sorolls d'obres i maquinària i altres veus que s'hi mesclen, i la recepta de la Irene esdevé una denúncia de la manipulació que es fa del llenguatge en els nostres temps.

Pista 4

Cèrcols

Juma Barratxina (Josepmaria Bigatà Barrachina)

hi ha la por del dia i segons que commouen
hi ha Llum que pertorba o avencs en l'aire fosc
podràs tindre plaer i moments d'ascetisme
alguns diagnostiquen altres faran la pràctica
voldràs terra i verema o èxtasi de genolls
o sols desig de poques coses, ser feliç, o
trencar el plor abrupte a aquesta cantonada

jaure en estelles seques amb la pau de l'anciana
i un saquet d'amor, de pèrdua, d'oblit,
d'odi i miseració, protegir de les aus
que gruen, el cadàver, perquè has de traçar cercols
com el poeta envela tan pèrfida i tan lletja
l'existència de tots per tancar-s'hi i estar;
açò em van explicar els vells, que és poesia
un camp de foc de sàvies amb pell i descendència
encerclar, encerclar, circumval·lar i tanques
por, de nou, temps fregit en un estany que vessa.

En Juma ens va explicar que llegeix poesia persa i que li agraden les sonoritats de l'Iran, així que vam decidir experimentar amb ritmes ternaris, molt comuns en la música d'aquell país. Amb la mediterraneïtat al cap, vam crear diverses pistes de flauta travessera que vam convertir en *loops*, i damunt les quals en Juma va recitar els seus alexandrins. Després d'afegir-hi la base polirítmica creada amb una caixa de ritmes i diversos cascavells, vam identificar els versos centrals (la idea) del poema i els vam transformar en una melodia per als cors. El resultat és una peça gairebé alquímica, que transporta a l'essència de la poesia i la música.

Pista 5

El meu cos

Júlia Mérida

El meu cos és casa meva.
Casa meva és un cos de dona.

Edificar-me requereix temps i paciència.
Fa anys que m'hi esforç.
Han intentat esbucar-me,
sepultar-me i silenciar-me,
però amb el temps
he estat capaç de fer
tot allò que fa la gent normal
quan construeix una casa.
L'he bastida amb calma.
He alçat els fonaments,
les parets i les teulades
amb les meves mans de dona.
Perquè puc.
Perquè me dóna la gana.
He estat capaç de.
Però la lliçó més important,
el que fa d'una casa una llar:

casa meva és qui l'habita
no qui hi entra a la força.

El meu cos és qui l'habita.
Qui habita el meu cos és una dona.
El meu cos és casa meva.
Casa meva és un cos de dona.

La Júlia ens va dir que escolta sobretot música pop i també artistes urbans actuals. Partint d'aquesta premissa i de la potència reivindicativa del seu poema, vam decidir de crear un himne generacional. Com que la poeta també és músic, la vam enregistrar cantant segones veus per als cors, als quals després hem aplicat l'eina d'*autotune*, que és la que utilitzen actualment els gèneres musicals que ella ens havia proposat. El resultat és una cançó d'actualitat, on el discurs té una gran importància i la melodia penetra en la memòria dels oients.

Pista 6

La bèstia

Jeroni Mas Fiol

Dues potes.
Dues úniques potes
té l a bèstia que vesteix vestits de verge
i apareix de l es parets de sang on me femen.
Els cruïes del mirall,
i l es meves articulacions mossegades
davant l a bèstia
que d'ull a ull
clava milions d'agulles.
Les seves urpes
rondaven l a meva esquena fosca
i, picant el meu nas com i nstrument de pesca,
bufava el meu rostre
embotonat,
restes d'oratge dins l es cavitats modernes.
Una escalfor,
com l a de l a casa plena de fum,
i l es seves besades sangoneres,
fent-me despertar d'un somni planificat,
d'ànimes despullades de ceguera.
Matrimoni i ncivil,
el l lit ple de cabells.
Nius de moscards per tota l a cuina

i la seva llengua bífida,
acariciant les meves orelles.
El so ensordidor:
la meua veu
giscada
estrangulada
per la saliva negra de la bèstia
que s'arrabassava les ungles amb les dents.
El sol del pati,
reixat:
les ombres angular al meu pit.
I jo
que mai deixaré de matar formigues,
perquè de tros a tros,
de petit a gran,
la meua pell se torna aspra
i la cadena tròfica ara és inversa.

En Jeroni ens va proposar de compondre una cançó en l'estil dels grups amb qui normalment compartim escenari: electrònica ballable, amb un missatge desvergonyit. El poema juga a confondre el lector sobre què és animal i què és humà, però era massa llarg per bastir un tema de les característiques plantejades. És per això que vam seleccionar-ne els versos clau i vam col·locar-los com si construïssim un cadàver exquisit. Al ritme festiu i el recitat, hi vam afegir un *divertimento*: la paraula 'bèstia' està potinejada fins al punt que esdevé el rugit d'un animal salvatge.

Pista 7

Gènesi: la noxa

Carla Marco

Gènesi: NOXA

La noxa la noxa la noxa,

la noxa, la matança,

la noxa, la paradoxa,

el picor, la convulsió,

la noxa, el paroxisme,

l'erupció, l'efervescència,

noxa, alteració

noxa, alienació

noxa, psicosi passional.

M'habita la noxa, la necessitat de fissió nuclear;

m'habita la noxa, la vomitera?

La noxa social, l'addicció;

la noxa física, la radiació;

la noxa biològica, l'embrió;

[patològica]: la meva naixença.

Gènesi de la noxa: la humiliació.

La Carla ens va comentar que li agradaven el *punk*, d'una banda, i la música clàssica, de l'altra. El seu poema transmet un missatge apocalíptic i recorda al llenguatge tècnic, maquinat. Amb aquestes idees, vam compondre una base electrònica de *drum&bass*, trencada i molt potent, sobre la qual la Carla tenia el repte d'encaixar la mètrica dels seus versos. El resultat és una cançó totalment rítmica, que atia el pensament des de la pista de ball.

Pista 8

Gotes de mercuri

Sergi Garcia

Tot és tan fràgil que put a càncer.
És l'aroma dels engonals
turgents de l'àngel,
l'idioma olfactiu de l'àcid.

Res no neix de mi
sinó l'aridesa ermosa de la mort,
el rúfol ocular de la darrera lucidesa.
Sóc el fruit sense llavors,
la llefiscosa micció del fang,
l'adherència putrescent del fong.

La fragilitat de la bellesa
se m'encomana al pit i batego un putrílag
que m'esclata al paladar.
Lacto sang pels iris i renego
de la descendència.
M'atonyino les mans
per no suplantar errors més grans que jo.

Li trenco el coll a l'ocell de l'òbit
i ballo com un punyal
entre els omòplats dislocats del temps.

En Sergi ens va suggerir d'imaginar-nos el seu poema en un context de música *black metal* o *noise*. Vam enregistrar unes guitarres elèctriques per construir un fonament sobre el que treballar un so agressiu, i li vam proposar un ritme accelerat perquè recités els seus versos. L'obscuritat del poema guanyava èmfasi amb la textura de la veu d'en Sergi, però ens va semblar que era interessant que la cançó no esdevingués massa evident, i és per això que vam decantar-ne la composició cap a un estil més experimental, que gairebé es troba amb el *hard-techno* o la música *rave*, per tal de crear una peça digna de veure sortir el sol malgrat tot.

Pista 9

L'incendi

F. Escandell (Jèssica Ferrer Escandell)

Espurna que voleia en la foscúria, lluernia inoculant-se dins les teues ombres. I tu, que t'eres grisa. I tu, que no miraves. I el cop de foc que t'abrusà tant per capgirar-te i esborrar tots els relats. La inèrcia d'un impuls, la confiança de l'ocult, el cop de gràcia. Els fulls en blanc, i és tot un principi... Es fon la solidesa, però existir és un colpiment, i els carrers se't fan feixucs.

Buscar les brases i trobar sòls erms. Sols els teus erms. Constància ensordidora. Difícil respirar. Comptar les hores que falten per sortir-ne. De la sortida, la utopia. I més erms, i més ofecs, i una nit que no arriba, l'angoixa de les tardes massa llargues, i el pa que no és prou, i el destí de les onades, i la llum que imaginaves, i l'embat de la misèria, de la misèria que et reté. Ser-te presonera. Ser-te l'assassina. Humiliar-te. Escopir-te. Nafres que s'obren. No furgar-hi per travessar-les: només el tedi.

Ets i no hi ets. I si hi ets no pots ser. I cauran mil fulles dels teus arbres, i la por se t'aferrarà per no deixar-te abraçar-les. Perquè podries ballar-les, i d'un esclafit en neix la flama, i hauries fet l'incendi.

La Jèssica ens va enllaçar una llista pròpia de Spotify, perquè espiéssim les seves preferències musicals, i ens va quedar clar que li interessen la música experimental i la

improvisació. Partint d'aquest concepte, i tenint en compte que el seu text és un poema en prosa, vam fer un exercici de *jam* en directe: primer la Laia va crear una sèrie de pistes de percussió i sintetitzadors que va anar superposant de manera aleatòria per capes; després en Jaume va enregistrar una pista de flautes improvisant sobre aquesta base, i directament en la primera escolta; i també sense haver escoltat la cançó prèviament, la Jèssica va recitar damunt de la música amb estil lliure. El resultat és un exercici real d'improvisació en el marc de la virtualitat, i amb l'afegitó final d'un ocell que la poeta ens va enregistrar a l'Uruguai, des d'on es connectava al taller, i que apareix sintetitzat en diversos moments de la peça. Les tècniques utilitzades emfatitzen les idees que exposa el poema.

Pista 10

El gran dia

Roser Bastida

Nenes, nens, adolescents, homes i dones
amorrats a les finestres,
mirant-se els carrers buits.
Ho sabien de feia dies,
però amb déu-vos-salve-maries,
pare-nostres i espelmes diverses,
s'havia implorat el miracle.
La primera en anunciar-ho va ser la senyora Murray
en una reunió de la Comissió
de pastissos, magdalenes i altres dolços;
el nom de la comissió era aquest
i estava formada per una legió
d'ancianes en competició
per veure qui era la que cuinava millor,
qui era la que tenia més mals
i qui era la més estimada per la família.
Feien pudor de lleixiu o naftalina
i les seves creacions, malgrat els esforços,
feien el fàstic que de vegades fan
les àvies alienes.
Estaven totes assegurades al menjador de la Wendy,
un matí de dimarts,
quan va arribar la senyora Murray,
tard com sempre,
i els va dir:
'El dissabte 18 plou'.

Es va fer el silenci.

Una va voler animar a la resta:
'La del temps sempre falla',
després una altra va afegir:
'Encara falten molts dies'
Però la pluja era allà,
rebotant contra els vidres,
l'asfalt
i l'escenari de la plaça.
El vent havia trencat les guirlandes.
La carpa blanca de l'associació de comerciants
havia volat pels aires.
Els gossos bordaven espantats pels trons,
liderats per l'Atila, que ho feia molt fort.
El petit James Steward,
en un vestit tradicional a quadres blaus,
plorava desconsolat.
Taló-Punta-Taló-Canvi,
portava mesos practicant-ho.
També ploraven altres nens,
però el James era sens dubte
el preferit de tots.
Precisament sa mare, l'Alice,
portava dues hores al telèfon,
avisant tothom:
als gaiters, ballarins i llançadors de troncs d'altres pobles,
als de les paradetes de menjar,
als de la furgoneta de disparar amb escopeta i pescar ànecs,
'Avui no podrem fer res'.
Sally Cooper endreçava les capsas
de les coses que ja no caldrien.
'Només estic contenta d'una cosa', va dir,
'l'idiota d'en George ja no podrà fer el discurs inaugural'.
'¿Què en farem dels programes, les samarretes i les gorres?
¿Qui es menjarà totes aquestes galetes?'.
Al garatge del vell Peter hi havia 250 cadires apilades.
Al menjador de la Lucy, un equip de so gegant.
El gran dels McDonald
hauria perdut la virginitat en un aparcament
després del concert de la nit,
però de moment,
a causa de les condicions meteorològiques,
hauria d'esperar un temps encara.
Qualsevol activitat quedava suspesa fins a nova ordre.
No tot està a les nostres mans.

El text de la Roser implicava un enfocament únic, perquè la poeta qüestiona els gèneres literaris i incorpora la dramaturgia a la lírica. Es tracta d'un poema narratiu, també, perquè ens explica una història que se situa a Escòcia. Prenent la localització com a base, vam

emprar un enregistrament d'un rossinyol cantant durant una tempesta a Mallorca, també illa, i vam crear un paisatge sonor amb una polifonia de gaites afectades, per tal que no fossin evidents. La Roser va recitar-hi el poema a sobre (amb intervencions nostres a l'hora de representar els personatges que hi parlen), i li vam aplicar un filtre per tal que el resultat recordi les novel·les radiofòniques de principis del segle XX.